

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 9. prosince 2013

o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech

(2013/C 378/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 19 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii je jednou ze základních hodnot Unie rovnost. Podle čl. 3 odst. 3 druhého pododstavce Smlouvy o EU Unie bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci a podporuje ochranu práv dítěte.
- (2) Podle článku 10 Smlouvy o fungování EU se Unie při vymezování a provádění svých politik a činností zaměřuje na boj proti diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu.
- (3) Ustanovení čl. 19 odst. 1 Smlouvy o fungování EU Radě umožňuje přijmout vhodná opatření k boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.
- (4) Podle čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie se zakazuje jakákoli diskriminace založená na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku nebo příslušnosti k národnostní menšině.

- (5) Směrnice Rady 2000/43/ES⁽¹⁾ stanoví rámec pro boj proti diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu v Unii v oblasti zaměstnanosti a odborné přípravy, vzdělávání, sociální ochrany (včetně sociálního zabezpečení a zdravotní péče), sociálních výhod a přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, včetně bydlení.
- (6) Pro účely tohoto doporučení se, podobně jako v jiných politických dokumentech Evropského parlamentu a Rady, termín „Romové“ používá jako zastřešující pojem, který zahrnuje skupiny obyvatelstva s více či méně podobnými kulturními charakteristikami, jako jsou Sintí, Travellers, Kalé, Gens du voyage atd., ať už se jedná o populaci usazenou, či nikoli.
- (7) Mnozí Romové v Unii stále čelí velké chudobě, sociálnímu vyloučení, diskriminaci a překážkám při výkonu svých základních práv, čímž jsou více ohroženi vykořisťováním, například obchodováním s lidmi. Proto je třeba zvážit účinnější opatření pro sociální začleňování přizpůsobená jejich situaci a potřebám.
- (8) Obzvláště znepokojivá je situace romských dětí v Unii, a to vzhledem k řadě faktorů, které je mohou činit zvláště ohroženými a kvůli nimž mohou mít problémy související mimo jiné se špatným zdravím, nevyhovujícím bydlením, nesprávnou výživou, vyloučením, diskriminací, rasismem a násilím. Sociální vyloučení romských dětí často souvisí s absencí rodného listu a dokladů totožnosti, s nízkou účastí na předškolním vzdělávání

⁽¹⁾ Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ (Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22).

a péči, vyšším vzdělávání, jakož i s vyšší mírou předčasného ukončování školní docházky. Vážnou překážkou brání v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání je segregace. Některé romské děti se také stávají obětí obchodování s lidmi a vykořisťování pracovní síly.

- (9) Romové, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a pobývají legálně v některém členském státě, se také mohou dostat do nejisté pozice, zejména pokud žijí ve stejně obtížných životních podmínkách, jako mnozí Romové, kteří jsou občany Unie, a zároveň se potýkají s problémy mnoha migrantů přicházejících ze států mimo Unii.
- (10) V kontextu mobility uvnitř Unie je nezbytné respektovat právo na volný pohyb občanů Unie a podmínky jeho výkonu, včetně vlastnictví dostatečných zdrojů a zdravotního pojištění, kterým jsou kryta všechna rizika, v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES⁽¹⁾, a současně také usilovat o zlepšení životních podmínek Romů a provádět opatření na podporu jejich hospodářské a sociální integrace v členských státech původu i v členských státech pobytu.
- (11) V usnesení Evropského parlamentu ze dne 9. září 2010 o situaci Romů a o svobodě pohybu v Evropské unii a v usnesení ze dne 9. března 2011 o strategii EU pro začleňování Romů se Komise a členské státy vyzývají, aby mobilizovaly stávající strategie a nástroje Unie k zajištění sociálního a hospodářského začlenění Romů.
- (12) Komise ve svém sdělení ze dne 5. dubna 2011 o rámci EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020 vyzvala členské státy, aby přijaly nebo dále rozvíjely souhrnný přístup a potvrdily řadu cílů v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotní péče a bydlení s cílem urychlit integraci Romů.
- (13) Rada dne 19. května 2011 přijala závěry o rámci EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020, v nichž je vyjádřen závazek členských států dosáhnout pokroku v sociálním a hospodářském začleňování Romů.
- (14) Evropská rada na zasedání konaném ve dnech 23. a 24. června 2011 vyzvala k urychlenému provedení závěrů Rady ze dne 19. května 2011, zejména pokud jde o přípravu, aktualizaci nebo rozvoj strategií členských států pro integraci Romů nebo integrovaných souborů politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování týkajících se zlepšení postavení Romů.
- (15) Ve sdělení ze dne 21. května 2012 nazvaném „Vnitrostátní strategie integrace Romů: první krok při provádění rámce EU“ Komise předložila výsledky prvního hodnocení všech vnitrostátních strategií integrace Romů a integrovaných souborů politických opatření a vyzvala členské státy, aby v zájmu dosažení pokroku uvážily řadu úprav.
- (16) Komise zintenzivnila dialog s členskými státy o integraci Romů, zejména prostřednictvím sítě národních kontaktních míst pro integraci Romů, kterou zřídila v říjnu roku 2012, s cílem diskutovat o řešeních zjištěných problémů. V listopadu a prosinci roku 2012 skupina národních kontaktních míst pro integraci Romů podrobněji jednala o tom, jak zvýšit účinnost opatření v zájmu dosažení integrace Romů v členských státech. Uvedená skupina poté podala zprávu síti národních kontaktních míst pro integraci Romů.
- (17) Komise ve sdělení ze dne 26. června 2013 nazvaném „Další kroky v provádění vnitrostátních strategií integrace Romů“ zdůraznila potřebu dalších opatření s cílem zajistit nezbytné předpoklady pro úspěšné provádění opatření zaměřených na urychlení pokroku v oblasti integrace Romů v co nejkratší době.
- (18) Sdělení Komise ze dne 3. března 2010 nazvané „Evropa 2020: strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ (strategie Evropa 2020) poskytlo nový podnět pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení stanovením společných evropských cílů, k nimž patří snížení počtu osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, snížení míry předčasného ukončování školní docházky a zvýšení úrovně dosaženého vzdělání a úrovně zaměstnanosti. V této souvislosti je integrace Romů nepostradatelnou součástí společných snah Unie a členských států. Současné řízení evropského semestru podporuje provádění příslušných doporučení pro jednotlivé země a další vodítko v úsilí o zabezpečení růstu podporujícího začlenění poskytují závěry Rady „Za sociální investice pro růst a soudržnost“ ze dne 20. června 2013.
- (19) S ohledem na výše uvedené skutečnosti a na zjištěné nedostatky je třeba účinnost opatření v oblasti integrace Romů zlepšit a monitorovat. To je třeba provést tak, aby byla plně respektována zásada subsidiarity a prvořadá odpovědnost členských států v této oblasti, a zároveň

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77).

je třeba zohlednit skutečnost, že shromažďování údajů o etnických aspektech může být citlivou otázkou, a uznat, že by si členské státy měly samy zvolit metody monitorování, včetně případných metod shromažďování údajů, a možné ukazatele.

- (20) Cílem tohoto doporučení je využít různých doporučení, která již byla dříve uvedena v usneseních Evropského parlamentu, závěrech Rady a sděleních Komise o integraci Romů. Jeho cílem je doplnit stávající právní předpisy Unie v oblasti boje proti diskriminaci s cílem přispět k jejich účinnějšímu provádění a prosazování.
- (21) Toto doporučení se nevztahuje na rozdíly v zacházení na základě státní příslušnosti a nejsou jím dotčena ustanovení a podmínky související s právním postavením státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti na území členských států podle právních předpisů členských států a Unie ani právní účinky tohoto postavení.
- (22) V nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁽¹⁾ se členské státy vyzývají, aby stanovily integrovaný přístup s cílem řešit zvláštní potřeby zeměpisných oblastí nejvíce postižených chudobou nebo cílových skupin, jimž nejvíce hrozí diskriminace nebo sociální vyloučení, se zvláštním zřetelem na marginalizované skupiny obyvatel. Jako doplňkový nástroj k ostatním evropským strukturálním a investičním fondům⁽²⁾ zahrnuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013⁽³⁾ pro programové období 2014–2020 investiční prioritu v rámci Evropského sociálního fondu, zaměřenou na socioekonomickou integraci marginalizovaných skupin, jako jsou Romové.

KONSTATUJÍC TYTO SKUTEČNOSTI:

ÚČEL

Účelem tohoto doporučení je poskytnout členským státům vodítko při zvyšování účinnosti jejich opatření k dosažení integrace Romů a posílit provádění jejich vnitrostátních strategií integrace Romů nebo integrovaných souborů politických

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Evropskými strukturálními a investičními fondy se rozumí Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský sociální fond (ESF), Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a Evropský námořní a rybářský fond (ENRF).

⁽³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1304/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1081/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, p. 470).

opatření v rámci širších politik sociálního začleňování zaměřených na zlepšení situace Romů a na odstranění veškerých rozdílů mezi Romy a obecnou populací.

Velikost romské populace a její sociální a ekonomická situace se v jednotlivých členských státech značně liší. Vnitrostátní přístupy k integraci Romů by proto měly být uzpůsobeny konkrétním podmínkám a potřebám v jednotlivých zemích, a to mimo jiné přijetím nebo pokračujícím prováděním politik, které problematiku marginalizovaných a znevýhodněných skupin, jako jsou Romové, řeší v širším kontextu.

Toto doporučení se výslovně zaměřuje na opatření na podporu integrace Romů, aniž by byly vyloučeny jiné marginalizované a znevýhodněné skupiny. Opatření v oblasti integrace by měla za srovnatelných podmínek vycházet ze stejných zásad.

DOPORUČUJE, ABY ČLENSKÉ STÁTY PŘIJALY TATO OPATŘENÍ:

1. ZÁSADNÍ POLITICKÉ OTÁZKY

Účinná politická opatření

- 1.1 V zájmu podpory úplné rovnosti Romů v praxi přijmout účinná politická opatření k zajištění rovného zacházení s Romy a dodržování jejich základních práv, včetně rovného přístupu ke vzdělávání, zaměstnání, zdravotní péči a bydlení. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo buď prostřednictvím standardních opatření, nebo prostřednictvím cílených opatření, včetně zvláštních opatření k předcházení znevýhodnění či k jejich vyrovnání, nebo kombinací obojího, se zvláštním přihlédnutím k hledisku rovnosti žen a mužů.

- 1.2 Přijmout opatření, která mohou vycházet ze socioekonomických ukazatelů, jako jsou vysoká dlouhodobá nezaměstnanost, úroveň dosaženého vzdělání a zdravotní parametry, nebo mohou být zaměřena na zeměpisné oblasti, které jsou marginalizované nebo izolované.

Přístup ke vzdělání

- 1.3 Přijmout účinná opatření s cílem zaručit rovné zacházení a úplný přístup romských chlapců i dívek ke kvalitnímu a většinovému vzdělávání a zajistit, aby všichni romští žáci dokončili alespoň povinnou školní docházku⁽⁴⁾. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo například prostřednictvím těchto opatření:

⁽⁴⁾ Právo dítěte na vzdělávání je zakotveno v článku 28 úmluvy OSN o právech dítěte.

- a) odstraněním veškeré segregace ve školách;
- b) ukončením veškerého nevhodného umístování romských žáků do speciálních škol;
- c) omezením předčasného ukončování školní docházky ⁽¹⁾ na všech stupních vzdělávání, a to i na středoškolské úrovni a v rámci odborného vzdělávání;
- d) zlepšením přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči a zlepšením jejich kvality, a to případně včetně cílené podpory;
- e) zvážením potřeb jednotlivých žáků a jejich odpovídajícím řešením v úzké spolupráci s jejich rodinami;
- f) využitím individuálně uzpůsobených metod výuky a učení podporujících začlenění, včetně podpůrné výuky pro žáky s problémy s učením a opatření v oblasti boje proti negramotnosti, a podporou dostupnosti a využívání mimoškolní činnosti;
- g) v případě potřeby povzbuzováním k většímu zapojení rodičů a zlepšením odborné přípravy učitelů;
- h) podporou zapojení Romů do sekundárního a terciárního vzdělávání a jeho dokončení;
- i) rozšířením přístupu ke vzdělávání druhé šance a vzdělávání dospělých a poskytováním podpory při přechodu mezi stupni vzdělávání a podporou osvojování dovedností, které jsou přizpůsobeny potřebám trhu práce.

Přístup k zaměstnání

1.4 Přijmout účinná opatření k zajištění rovného zacházení s Romy, pokud jde o přístup na trh práce a k pracovním příležitostem. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo například prostřednictvím těchto opatření:

- a) podporou první pracovní zkušenosti, odborného vzdělávání, profesní přípravy na pracovišti, celoživotního učení a rozvoje dovedností;
- b) podporou samostatné výdělečné činnosti a podnikání;
- c) zajištěním rovného přístupu ke standardním veřejným službám zaměstnanosti společně se službami na podporu jednotlivých uchazečů o zaměstnání, se zaměřením na poradenství přizpůsobené potřebám

jednotlivců a individuální akční plánování, a případně podporou pracovních příležitostí v rámci veřejné služby;

- d) odstraněním překážek, které brání (opětovnému) vstupu na trh práce, včetně diskriminace.

Přístup ke zdravotní péči

1.5 Přijmout účinná opatření k zajištění rovného zacházení s Romy v přístupu k všeobecně dostupným zdravotnickým službám ⁽²⁾ na základě všeobecných kritérií způsobilosti. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo například prostřednictvím těchto opatření:

- a) odstraněním veškerých překážek, které brání přístupu k systému zdravotní péče přístupnému obecné populaci;
- b) zlepšením přístupu k lékařským prohlídkám, předporodní a poporodní péči a službám plánovaného rodičovství, jakož i k péči o sexuální a reprodukční zdraví, jež jsou obecně poskytovány v rámci vnitrostátních zdravotnických služeb;
- c) zlepšením přístupu k bezplatným očkovacím programům zaměřeným zejména na děti a k očkovacím programům zaměřeným zejména na nejohroženější skupiny osob a osoby žijící v marginalizovaných nebo odlehklých oblastech;
- d) podporou informovanosti o otázkách zdraví a zdravotní péče.

Přístup k bydlení

1.6 Přijmout účinná opatření k zajištění rovného zacházení s Romy, pokud jde o přístup k bydlení. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo například prostřednictvím těchto opatření:

- a) odstraněním jakékoli územní segregace a podporou desegregace;
- b) podporou nediskriminačního přístupu k sociálnímu bydlení;
- c) poskytnutím tábořišť pro kočovné Romy v poměru k místním potřebám;
- d) zajištěním přístupu k veřejným službám (jako jsou dodávky vody, elektřiny a plynu) a infrastruktúře pro bydlení v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

⁽¹⁾ Viz doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky (Úř. věst. C 191, 1.7.2011, s. 1). Jedním z hlavních cílů strategie Evropa 2020, které schválila Evropská rada, je snížit podíl osob, které předčasně ukončí školní docházku, na méně než 10 % a zajistit, aby přinejménším 40 % osob mladší generace dosáhlo kvalifikace v rámci terciárního vzdělávání nebo jeho ekvivalentu.

⁽²⁾ Tímto doporučením nejsou dotčena ustanovení směrnice 2004/38/ES, v nichž se požaduje, aby občané Unie pohybující se v rámci Unie měli „pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, aby se po dobu svého pobytu nestali zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, a byli účastníky zdravotního pojištění, kterým jsou v hostitelském členském státě kryta všechna rizika“.

1.7 Zajistit v příslušných případech, aby součástí žádostí místních orgánů o projekty městské obnovy byly integrované intervence v oblasti bydlení ve prospěch marginalizovaných skupin obyvatelstva.

1.8 Prosazovat místní, komunitami řízený rozvoj nebo integrované územní investice podporované z evropských strukturálních a investičních fondů.

Financování

1.9 Přidělit odpovídající finanční prostředky na provádění a monitorování svých vnitrostátních a místních strategií a akčních plánů ze všech dostupných zdrojů financování (místních, celostátních, unijních a mezinárodních) s cílem dosáhnout cíle integrace Romů prostřednictvím standardních či cílených opatření.

1.10 Prosazování sociálního začleňování a boje proti chudobě a jakékoli diskriminaci, mimo jiné i včetně socioekonomické integrace marginalizovaných skupin obyvatelstva, jako jsou Romové, by mělo být usnadněno tím, že by v každém členském státě bylo nejméně 20 % celkových prostředků z Evropského sociálního fondu přiděleno na investice do lidí ve smyslu článků 3 a 4 nařízení (EU) č. 1304/2013.

1.11 V závislosti na velikosti a sociální a ekonomické situaci svých romských komunit a na rozdílech mezi romskou a neromskou populací a rovněž s ohledem na výzvy vymezené v rámci evropského semestru pro řadu členských států přijmout vhodná opatření pro zahrnutí integrace Romů mezi priority dohod o partnerství týkajících se využívání evropských strukturálních a investičních fondů⁽¹⁾ na období let 2014–2020.

1.12 Zlepšit s podporou technické pomoci poskytované v rámci evropských strukturálních a investičních fondů své řídicí, monitorovací a hodnotící kapacity a usnadnit využívání vnitrostátních finančních prostředků a prostředků Unie k podpoře budování kapacit místních orgánů a organizací občanské společnosti tak, aby mohly účinně provádět projekty.

1.13 Zaměřit přidělování veřejných finančních prostředků na provádění vnitrostátních strategií integrace Romů nebo integrovaných souborů politických opatření na specifické potřeby Romů nebo na zeměpisné oblasti nejvíce postižené chudobou a sociálním vyloučením a vzít v úvahu hledisko rovnosti žen a mužů.

2. HORIZONTÁLNÍ POLITICKÁ OPATŘENÍ

Boj proti diskriminaci

2.1 Nadále vyvíjet úsilí o zajištění účinného praktického prosazování směrnice 2000/43/ES, zejména zajištěním

toho, aby jejich celostátní, regionální a místní správní předpisy byly nediskriminační povahy a aby nevedly k segregaci. Jako referenční materiál pro soulad příslušných ustanovení a praxe s lidskými právy by měla sloužit příslušná judikatura Evropského soudu pro lidská práva.

2.2 Případně provádět na regionální i místní úrovni desegregační opatření týkající se Romů. Politiky a opatření pro boj proti segregaci by měly být doprovázeny vhodnými programy odborné přípravy a informačními programy, zahrnujícími odbornou přípravu a informace o ochraně lidských práv, jež by byly určeny místním státním úředníkům a zástupcům občanské společnosti i samotným Romům.

2.3 Zajistit, aby v případech nuceného vystěhování byly plně dodržovány právní předpisy Unie i další mezinárodní závazky v oblasti lidských práv, jako jsou závazky plynoucí z Evropské úmluvy o lidských právech.

2.4 Ve všech oblastech společnosti uplatňovat opatření k boji proti diskriminaci Romů a predsudkům vůči nim, jež jsou někdy označovány jako protiromské smýšlení. Tato opatření by mohla zahrnovat:

a) zvyšování povědomí o přínosech integrace Romů v romských komunitách i mezi širokou veřejností;

b) zvyšování povědomí široké veřejnosti o rozmanité povaze společností a zvyšování vnímavosti veřejného mínění vůči problémům, jimž Romové čelí v souvislosti se začleňováním, mimo jiné tím, že tyto aspekty budou případně zahrnuty do vzdělávacích programů a výukových materiálů v rámci veřejného vzdělávání;

c) přijetí účinných opatření s cílem potírat protiromskou rétoriku a nenávistné verbální projevy a řešení problému rasistických, stereotypních nebo jinak stigmatizujících výroků či jiného chování, jež by mohlo být podnětem k diskriminaci Romů.

Ochrana romských dětí a žen

2.5 Bojovat proti všem formám diskriminace, včetně vícenásobné diskriminace, jíž čelí romské děti a ženy, proti násilí, včetně domácího násilí, páchanému na ženách a dívkách, obchodování s lidmi, sňatkům nezletilých osob a vynuceným sňatkům a zebření se zapojením dětí, zejména prostřednictvím prosazování právních předpisů. K tomuto účelu by členské státy měly zajistit, aby byly do těchto činností zapojeni všichni příslušní aktéři

⁽¹⁾ EFRR může být využit k podpoře projektů infrastruktury v odvětví zdravotnictví, vzdělávání a bydlení.

včetně veřejných orgánů, občanské společnosti a romských komunit. V této souvislosti se vyzývá ke spolupráci mezi členskými státy v situacích s přeshraničním rozměrem.

Snížení chudoby prostřednictvím sociálních investic

2.6 Bojovat proti chudobě a sociálnímu vyloučení, jež postihují znevýhodněné osoby včetně Romů, prostřednictvím investic do lidského kapitálu a politik sociální soudržnosti. Tohoto cíle by mohlo být dosaženo například prostřednictvím těchto opatření:

- a) podporou Romů ve všech fázích jejich života, přičemž začít by se mělo v co nejranějším věku a systematicky by se měla řešit rizika, jimž Romové čelí, mimo jiné prostřednictvím investic do kvalitního předškolního vzdělávání a péče podporujících začlenění, cílených systémů záruk pro mladé lidi, celoživotního učení a opatření pro aktivní stárnutí;
- b) prováděním politik aktivace a vytváření příležitostí prostřednictvím podpory (opětovného) vstupu na trh práce pomocí cílených nebo standardních programů podpory zaměstnanosti a podporou trhu práce podporujícího začlenění tím, že bude řešen problém diskriminace na pracovišti;
- c) zajištěním toho, aby sociální dávky a sociální služby poskytované znevýhodněným, včetně Romů, v souladu s vnitrostátními předpisy byly přiměřenější a udržitelnější, a to prostřednictvím koordinovanějších sociálních politik, zjednodušením postupů a bojem proti podvodům a chybám; zajištěním zájmu o programy sociální pomoci; a poskytováním odpovídající podpory příjmů pro způsobilé osoby.

2.7 V závislosti na velikosti a sociální a ekonomické situaci svých romských populací uvážit zařazení problematiky integrace Romů mezi důležité otázky svých národních programů reformem nebo zpráv o vnitrostátní sociální situaci v kontextu strategie Evropa 2020.

Posílení postavení

2.8 Podpořit aktivní občanství Romů prosazováním jejich sociální, hospodářské, politické a kulturní účasti ve společnosti, a to i na místní úrovni, neboť aktivní zapojení a účast samotných Romů, mimo jiné prostřednictvím jejich zástupců a organizací, mají zásadní význam pro zlepšení jejich životních podmínek i pro posílení jejich sociálního začlenění.

2.9 Je-li to vhodné vzhledem k místním přístupům k integraci, podporovat odbornou přípravu a zaměstnávání kvalifikovaných mediátorů, kteří se budou věnovat Romům, a využívat mediaci jako jedno z opatření k řešení nerovných podmínek, jimž Romové čelí, pokud jde o přístup ke kvalitnímu vzdělávání, zaměstnání, zdravotní péči a bydlení.

2.10 Provádět informační činnosti pro další zvýšení povědomí Romů o jejich právech (zejména v souvislosti s diskriminací a možnostmi zjednání nápravy) a o jejich občanských povinnostech.

3. STRUKTURÁLNÍ OPATŘENÍ

Místní opatření

- 3.1 Při zohlednění pravomocí regionálních a místních a orgánů tyto orgány podporovat, aby vypracovaly místní akční plány či strategie nebo soubory místních politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování, které by mohly obsahovat základní podmínky, kritéria a měřitelné cíle v oblasti integrace Romů a zajistit náležité financování.
- 3.2 Do vypracování, provádění a monitorování svých vnitrostátních strategií nebo integrovaných souborů politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování zapojit regionální a místní orgány a místní občanskou společnost. Příslušné zástupce a zúčastněné strany je třeba zapojit do dohod o partnerství a operačních programů spolufinancovaných z evropských strukturálních a investičních fondů. Při provádění strategií by měly spolupracovat ústřední a místní orgány.

Podporovat za tímto účelem místní veřejné orgány s cílem usnadnit provádění souborů opatření politik na místní úrovni.

- 3.3 Usilovat na místní úrovni o integrovaný přístup v souvislosti s rodinami romského původu, které čelí současně několika problémům, jako jsou nedokončená školní docházka, dluhy, chudoba a špatný zdravotní stav. Za tímto účelem měla být posílena kapacita místních orgánů tak, aby mohly efektivně vyvíjet činnost ve spolupráci s dotčenými rodinami, ale také například se školami, organizacemi péče o mládež, policií, veřejnými zdravotnickými organizacemi, organizacemi sociální péče a společnostmi působícími v oblasti bydlení, přičemž je třeba respektovat rozdělení pravomocí uvnitř jednotlivých členských států.

Monitorování a hodnocení politik

- 3.4 Vhodným způsobem monitorovat a hodnotit účinnost svých vnitrostátních strategií nebo integrovaných souborů politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování. To je možné provádět za pomoci opatření, jako je stanovení základních či měřitelných cílů, nebo shromažďováním příslušných kvalitativních nebo kvantitativních údajů o sociálních a hospodářských účincích uvedených strategií či opatření, v souladu s platnými vnitrostátními a ujednáními právními předpisy, zejména pokud jde o ochranu osobních údajů.

3.5 Využívat veškeré příslušné hlavní ukazatele nebo metody empirického sociálního výzkumu či shromažďování údajů pro pravidelné monitorování a hodnocení pokroku, zejména na místní úrovni, což umožní efektivní podávání zpráv o situaci Romů v členských státech, a to za dobrovolné podpory ze strany Agentury Evropské unie pro základní práva.

Orgány pro podporu rovného zacházení

3.6 Podporovat práci a institucionální kapacitu orgánů pro podporu rovného zacházení tím, že jim poskytnou přiměřené zdroje, aby právní a soudní pomoc, již poskytují, mohly efektivně využívat romské oběti diskriminace.

3.7 Podporovat pravidelný dialog mezi národními kontaktními místy pro integraci Romů a vnitrostátními orgány pro podporu rovného zacházení.

Národní kontaktní místa pro integraci Romů

3.8 Poskytnout národním kontaktním místům pro integraci Romů přiměřený mandát a zdroje odpovídající jejich úloze, aby mohla účinně koordinovat napříč odvětvími monitorování politik pro integraci Romů s ohledem na jejich provádění, a to při respektování rozdělení pravomocí v rámci jednotlivých členských států.

3.9 Zapojit svá národní kontaktní místa pro integraci Romů do rozhodovacích procesů týkajících se vypracovávání, financování a provádění příslušných politik. Národní kontaktní místa pro integraci Romů by měla při provádění vnitrostátních strategií a místních akčních plánů pro integraci Romů usnadňovat účast a zapojení romské občanské společnosti.

Nadnárodní spolupráce

3.10 Podporovat rozvoj nadnárodních forem spolupráce na celostátní, regionální nebo místní úrovni prostřednictvím politických iniciativ, zejména projektů a dvoustranných či vícestranných dohod, a aktivní zapojení do takové spolupráce, s cílem:

- a) koordinovat otázky související s přeshraniční mobilitou Romů v rámci Unie;
- b) podporovat vzájemné učení a šíření osvědčených postupů, například prostřednictvím spolupráce mezi

orgány spravujícími strukturální fondy, s cílem navrhnout účinné intervence v oblasti integrace Romů.

3.11 Nadnárodní spolupráce uvedená v bodě 4.8 by měla doplňovat opatření přijatá jako součást vnitrostátních strategií integrace Romů a integrovaných souborů politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování a v rámci veškerých stávajících dohod o spolupráci mezi členskými státy, jako je například strategie pro Podunají, a dalších mezinárodních organizací, jako je Rada Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).

4. PODÁVÁNÍ ZPRÁV A NÁVAZNÉ KROKY

4.1 Do dne 1. ledna 2016 oznámit Komisi veškerá opatření přijatá v souladu s tímto doporučením.

4.2 Následně Komisi každoročně oznamovat veškerá nově přijatá opatření, a to na konci každého roku, spolu s informacemi o pokroku dosaženém při provádění svých vnitrostátních strategií integrace Romů nebo integrovaných souborů politických opatření v rámci širších politik sociálního začleňování.

VYZÝVÁ KOMISI, ABY:

5.1 zajistila, aby informace poskytnuté členskými státy sloužily jako základ pro přípravu výročních zpráv Komise o provádění vnitrostátních strategií integrace Romů určených Evropskému parlamentu a Radě a aby byly využity v rámci evropského semestru, jenž je součástí strategie Evropa 2020, prostřednictvím doporučení pro jednotlivé země.

5.2 Na tomto základě podrobně monitorovala situaci a do dne 1. ledna 2019 posoudila nutnost přezkumu a aktualizace tohoto doporučení.

V Bruselu dne 9. prosince 2013.

Za Radu
předsedkyně
A. PABEDINSKIENĚ